A°. 1840.

N°. 44.

ZONDAG DEN 31sten MEI.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 29 Mei 1840.*

Van wege Zijne Excellentie den Heer Schout bij Nacht, Gouverneur Generaal, wordt hiermede bekend gemaakt, dat ten gevolge van het daaromtrent gedaan verzoek, *Brieven van Manumissie* zijn verleend geworden:

1o. Aan de Slavin *Madeleentje*, toebehoord hebbende aan H. W. BUILLAB.

2o. Aan de Slaven *Adriaan* en *Marie*, toebehoord hebbende aan BENJAMIN A COHEN.

3o. Aan de Slavin *Bebé*, toebehoord hebbende aan THs. GREEN. — En

4o. Aan de Slavin *Johanna*, toebehoord hebbende aan J. L. STIRNER; — en dat gemelde gemanumitteerden voortaan zullen heeten:

1o. MADELEENTJE BUILLAB.

2o. ADRIAAN THEODORUS HOEZEE.
MARIA DOROTHEA HOEZEE.

3o. FREDERIKA ELISABETH GROENSTEEG.

4o. JOHANNA BOKSHOORN.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Gouvernements Secretarij.

PARAMARIBO, *den 29 Mei 1840.*

(20578) Alzoo PRINCES van FAVEREIJ, zich bij rekeste aan het Gouvernement Generaal heeft geadresseerd, met verzoek om den allodialen eigendom en het erfelijke bezit te erlangen van een perceel land, gelegen aan de *Wanica Kreek*, ter grootte van *vijfhonderd* akkers, voorheen bekend geweest onder den naam van *Daphina'szorg*.

Zoo worden hierbij al de genen, die mogten sustineren beter regt te hebben, dan genoemde adressante, de gelegenheid gegeven, om van nu af- binnen *veertien* dagen, hunne reclames ter Gouvernements Secretarij in te zenden, alwaar het voorschreven rekest met de bijlagen ter *visie* ligt; zullende na verloop van dien tijd, op het verzoek worden gedisponeerd, zoodanig als de Gouverneur Generaal zal vermeenen te behooren.

De Gouvernements Secretaris,
G. S. DE VEER.

Militair Bureau.

Den 27 Mei 1840.

Door Zijne Majesteit den Koning, is bij besluit van den 5den Februarij ll., No. 104.

1o. Goedgekeurd en bevestigd de nate noemene door Zijne Exellentie den Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen, gedurende den jare 1838, gedane aanstellingen van Officieren bij de Schutterij van *Paramaribo*, als:

Van PIETER FIERS SMEDING, tot Luitenant Kolonel.

» JACQUES FRANÇOIS ROUX, tot Kapitein.

» SAMUEL SOESMAN en GEORGE DE MEINERTZHAGEN, tot Eerste Luitenants.

» JOHANNIS ELLIS, JOSEPH NUNES, SALOMON SOESMAN JR. en CHARLES DEL PRADO, tot Tweede Luitenants.

2o. Goedgekeurd en bevestigd, het in der tijd uit de voormelde Schutterij verleend *eervol* ontslag:

Aan NICOLAAS ROJER, als Chirurgijn-Majoor.

» EGBERT VAN EMDEN, als Kapitein.

» WILLEM HENDRIK RINCK TILENIUS KRUIJTHOFF, als Eerste Luitenant. — En

» NICOLAAS GERRIT VLIER, als Tweede Luitenant.

3o. Goedgekeurd en bevestigd, de in der tijd gedane aanstellingen van Officieren bij de Schutterij van *Curaçao*, als:

Van ROELOF DIRK SCHOONEWOLFF, tot Eerste Luitenant en JAN HERMANUS RÖMER, tot Tweede Luitenant.

4o. Goedgekeurd en bevestigd, de in der tijd gedane aanstellingen van Officieren bij den Landstorm te *Curaçao*, als:

Van JOHAN HERMANUS LAUFFER en JACOB LAUFFER, tot Tweede Luitenants.

5o. Goedgekeurd en bevestigd, het in der tijd verleend *eervol* ontslag:

Aan GODHELP ISRAEL HOIJER, als Eerste Luitenant bij de Schutterij te *Curaçao*; — en van WILLEM CRANEVELD HOIJER, als Eerste Luitenant bij den Landstorm aldaar.

De Kapitein Adjudant,
F. C. COELIJN.

PARAMARIBO, *den 30 Mei 1840.*

Gisteren hadden wij wederom het genoegen de jaarlijksche Algemeene Vergadering der *Surinaamsche Maatschappij van* WELDADIGHEID bij te wonen; eene plegtigheid, waarin voorzeker een ieder belang moet stellen, die eenige waarde hecht in de beoefening van de deugd der menschlievendheid, in den voortgang van beschaving en zedelijkheid, in de uitbreiding van kennis en wetenschap.

Deze vergadering werd geopend, geleid en bestuurd door den Algemeenen Voorzitter der gemelde Maatschappij, den Heer J. C. MULLER AZN., die de aandacht zijner toehoorders heeft onderhouden met eene welgepaste redevoering, ten onderwerp hebbende: *eene beschouwing van de Surinaamsche Maatschappij van Weldadigheid, als een toetssteen van onze zedelijke waarde als* MENSCH *en* BURGER; met juiste en krachtige trekken schetste de spreker af de onderscheidene en veelvuldige weldaden, die de mensch, in welken stand of kring ook geplaatst, van zijnen Hemelschen Vader ontvangt, en leidde daaruit af de verpligtingen tot dankbaarheid, die ten gevolge van deze weldaden, voor den mensch voortvloeiden; bewees dat de mensch, in zijne allezins afhankelijke betrekking tot den Allerhoogsten, geen beter bewijs van die dankbaarheid aan den dag leggen konde, dan jegens zijne natuurgenooten den pligt der liefde, in deszelfs besten en verhevensten zin, te vervullen; — hij betoogde verder dat de vervulling van dezen pligt, minder doelmatig kan plaats vinden, door den weldenkendsten en welwillendsten op zich zelven, maar dat dàn eerst het oogmerk kan worden bereikt, wanneer welgezinde harten zich vereenigen tot heil van het algemeen; dat daarom deze Maatschappij bij uitnemendheid geschikt moest geacht worden daartoe de strekking te bezitten, dewijl haar werkkring zoo zeer uitgebreid is en zij hare bemoeijingen uitstrekt over alle hare natuurgenooten, zonder onderscheid van jaren, kunne, landaard of godsdienst; besluitende hij zijne weluitgewerkte rede, met eene hartelijke opwekking van de Leden der Maatschappij, om op het ingeslagen spoor volijverig voort te treden, — en met eene gepaste uitnoodiging van hen, die tot het lidmaatschap nog niet getreden waren, om daartoe over te gaan, zonder zich te stooren aan de tegenkantingen, die uit vooroordeel of eigenbaat gesproten, als nog tegen deze edele en broederlijke inrigting de wapens aangorden.

Na geeindigde rede trad de tweede algemeene Secretaris der Maatschappij, de heer H. J. RAATGEVER op, en deed verslag van de lotgevallen en werkzaamheden dezer inrigting gedurende het jaar 1839, als mede van den staat harer geldmiddelen. Met niet minder genoegen hoorden wij ook dit verslag, in het welk de spreker op eene eenvoudige, doch hartelijke wijze, ons den toestand afmaalde van hen, die, in het afgeloopen jaar, de voorwerpen van de bemoeijingen der Maatschappij zijn geweest, en tevens ons onderrigte hoezeer die bemoeijingen dienstbaar zijn geweest, niet slechts aan een aantal ongelukkigen, die met armoede en gebrek te kampen hadden, maar vooral ook aan het toekomstig belang van hare kweekelingen, die, zonder deze bemoeijingen, welligt van onderwijs en beschaving verstoken, tot geessels der burgermaatschappij opgroeijen zouden.

Onaangename gewaarwordingen werden evenwel in ons opgewekt door de opsomming van den aanzienlijken achterstand, en de kennisgeving dat het Hoofdbestuur in de verpligting geweest is verscheidenen der nalatigen in regten te betrekken, zoo ook dat eenige van dezen, zich van uitvlugten bediend hebben, ten einde de betaling van hun verschuldigde te ontduiken; — ook wij, even als de spreker, willen ons van alle aanmerkingen desaangaande onthouden, overtuigd zijnde dat de zoodanigen, in hunnen eigenen boezem, vroeg of laat, de stem der wrekers ontwaren zullen!

De plegtigheid werd verhoogd door de tegenwoordigheid van Zijne Excellentie, den Heer Schout bij Nacht, Gouverneur Generaal dezer gewesten en hoogstdeszelfs gezin, een groot gedeelte der Civile en Militaire autoriteiten en eene vrij talrijke menigte ingezetenen van alle standen en rangen, terwijl de Sprekers door een welbezet orchest, zamengesteld uit eenige heeren liefhebbers, doelmatig vervangen werden.

Onze hulde toebrengende aan het algemeen bestuur der Surinaamsche Maatschappij van Weldadigheid, voor deszelfs zoo zeer welgelukkende pogingen ter bereiking van de edele en voortreffelijke oogmerken dezer inrigting, besluiten wij met den hartelijken wensch, dat het Gode behagen moge, bij voortduring zijnen zegen te verleenen over deze loffelijke pogingen, op dat dezelve steeds in verband blijven met het welbegrepen belang van deze uitmuntende volkplanting!

ADVERTISSEMENTEN.

(20567) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op Vrijdag den 5den Junij 1840, des voormiddags om *negen* uren, ten overstaan van Heeren Gecommitteerde Raden uit gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen alhier aan de *Waterkant*, La. C. No. 96, Nieuwe Wijk; aankomende ELEAö NAHAR.

Paramaribo den 30 Mei 1840.

R. GOLLENSTEDE,
Exploicteur.

(20565) VERKOOP BIJ EXECUTIE, ten overstaan van den Adjunct Griffier bij het Geregtshof te *Suriname*:

Van de Slaven *Bergere*, *Saratje* en *Hendrik*; alle aankomende den Boedel wijlen de Wed. JACOB JONA.

Deze executieve-verkooping zal plaats vinden op Woensdag den 3den Junij 1840, des voormiddags ten *negen* uren, voor het lokaal van het Geregtshof dezer Kolonie.

Het Proces-verbaal van arrest of in beslagneming, ligt ter *visie*, ter Griffie van het Geregtshof voormeld.

Paramaribo den 31 Mei 1840.

De Deurwaarder bij het Geregtshof te *Suriname*, speciaal ten dienste der Commissie tot de Kleine Zaken,

ABM. MOS. FERNANDES.

(20595) De ondergeteekende in kwaliteit als *generale Gemagtigde* van den Heer F. W. WERLÉ, verzoekt vriendelijk al de genen, die aan genoemden Heer verschuldigd zijn, om vóór *ultimo* Junij e.k., hunne rekeningen aan te zuiveren; — zullende anders na dien tijd, de nalatigen *onverwijld* in regten worden vervolgd.

Paramaribo den 31 Mei 1840.

C. J. LEIJSNER qq.

(20253) Die iets te vorderen heeft van den Heer HERMANUS GERHARDUS DE VRIJE, nu Boedel, gelieve daarvan opgaaf te doen aan den ondergeteekende, ten einde na accoord bevinding betaling te erlangen.

Voorts zal door den Vendumeester M. A. KEIJSER, op Donderdag middag den *vierden* Junij eerstkomende, om 4 uur, ten sterfhuize aan de *Zwartenhovenbrug Straat*, verkoopen, de NALATENSCHAP van den overledene, bestaande in *LIJFSKLEEDEREN; MEUBELAIRE GOEDEREN* en *TIMMERMANS-GEREEDSCHAPPEN*; — als mede een *EZEL*, *KAR* en verder toebehooren.

Paramaribo den 30 Mei 1840.

A. van VAN DE VIJVER.

Regtszaken.

Onder dezen titel deelde ons de *Arendbode* van 30 maart 1839 het volgende mede:

»Een ijzingwekkend geval heeft op den 15 maart ll. te Opheusden, in de Neder-Betuwe plaats gehad. Zekere *Willem van den Berg*, boomkweeker, sedert 17 jaren gehuwd en met zijne vrouw steeds in de beste verstandhouding geleefd hebbende, onbesproken van gedrag en vader van zes kinderen, waarvan het jongste slechts 14 dagen oud was, had zich reeds sedert eenigen tijd aan de zoogenaamde *vroomen* aangesloten, en aan hunne *oefeningen* deel genomen. Voor omtrent vier weken, kort voor de bevalling zijner vrouw, had hij deze gedreigd haar en hare kinderen te zullen vermoorden, en daartoe zelfs messen geslepen, doch dit heeft toen geen gevolg gehad, en de vrouw heeft zulks geheim gehouden. Ook eenen buurman, met welken hij ter zake van zijn bedrijf op den weg was, heeft hij soortgelijke bedreiging gedaan: doch deze zich bereid en in staat vertoonende om zich krachtdadig te verdedigen, nam hij de vlugt. Later, en korten tijd vóór voor het hier bedoeld geval, heeft hij eene poging gedaan om zich te verdrinken, doch is gered geworden. Dan, eindelijk heeft hij zijn opgevat denkbeeld ten uitvoer gebragt. Des morgens om drie ure staat hij op, terwijl zijne vrouw en kinderen bij en rondom hem slapen, grijpt een derzelve, een meisje van 3 en een half jaren, en wel zijnen lieveling, en vermoordt het op de gruwzaamste wijze, ja verscheurt het letterlijk zoodanig, dat de stukken van het lijkje naderhand in het vertrek verspreid gevonden zijn. Bij de worsteling en verwarring, welke hierdoor ontstond, ontving de vrouw een aantal van acht wonden met een mes, welke hoe groot ook, echter niet doodelijk zijn geweest, terwijl ook nog een paar der kinderen wonden bekwamen, welke niet gevaarlijker zijn. Daarna liep hij het huis uit naar de huizen zijner naburen, pogingen doende om binnen te dringen, roepende ook dezen te willen vermoorden. Door dit gerucht opgewekt, komen eenige personen naar buiten, en niet zonder gevaar en moeite gelukt het hun den razende meester te worden en hem te binden. En wat vond men nog bij nader onderzoek in zijn huis? Den zuigeling van 14 dagen gerust slapende op eene rok van de vrouw, uitgespreid over het met asch bedekte en smeulende vuur op de stookplaats, en verborgen onder eene hoop stroo uit de bedstede genomen, zijnde de rok nog maar even geschroeid, terwijl het stroo nog geene vlam had gevat.

Even als deze man vóór het plegen dezer daad in zijn bedrijf en handel geene de minste bewijzen van zinneloosheid gegeven heeft, is zulks ook daarna niet opgemerkt. Bij zijn vervoer naar Tiel, heeft hij met de meeste bedaardheid van zijne vrouw afscheid genomen, en de noodige bestellingen omtrent zijne zaken gedaan, en voorts geen doorgaand berouw of leedwezen over het gebeurde betoond. Hoe zal nu de Regter deze daad beschouwen, als in zinneloosheid, of wel met zelfbewustheid en voorbedachten rade volbragt? De vraag is meer dan in één opzigt belangrijk voor de zedelijkheid des volks enz.

Er is thans bijna een jaar verloopen, sinds bovengemeld voorval, dat alom in ons vaderland schrik, afgrijzen, medelijden en diepen weemoed te weeg bragt. Met belangstelling zagen wij dus de beantwoording der vraag te gemoet, wat dien man tot deze gruweldaad gebragt heeft. Voor zoo ver ons bekend is, is er evenwel desaangaande in geen geschrift openlijk verslag gedaan. Wij willen thans mededeelen hetgene wij van dit geval weten, dat wij zeker reeds vroeger zouden hebben gedaan, zoo wij daarin niet waren teruggehouden door de gedachten, dat dit wel door andere geachte personen zoude worden gedaan, die de zaak in haar geheel hebben overzien.

In het laatst van de maand Mei des vorigen jaars te Tiel zijnde, hadden wij gelegenheid een bezoek bij te wonen, hetwelk door den Tielschen predikant V. D. W. den dáárop het stadhuis gevangen zittenden *van den Berg* bovengenoemd, gebragt werd. Huivering overviel mij toen ik den gang betrad, die mij naar de kamer voerde, waar ik dien vreesselijken moordenaar zien zou. Hoe geheel anders werd mijne gewaarwording toen ik den man zag. Niets bespeurde men aan hem, dat afschrik verwekte. Goedig, eenvoudig en innemend zelfs was zijn voorkomen. Om hem vrijmoedigheid te geven te spreken in mijn bijzijn, zeide gemelde predikant aan hem, wie ik was. In alle vroegere gesprekken bij vorige bezoeken met hem gehouden, waren zijne woorden verward en vol onzin; en betreffende zijne euveldaad zeide hij: de duivel had hem er toegebragt, hij had hem duidelijk gezien.

Nu was zijn gesprek vrij geregeld; de daad, als daad zich voor den geest te brengen, zoodat men besluiten kan, dat hij ze met zelf bewustheid ten uitvoer gebragt had, was hem echter niet mogelijk. »Ik moet het *gelooven*— »zeide hij — dat ik het gedaan heb, omdat »de heeren (bedoelende de leden van de regtbank) het zeggen; en mijne vrouw heeft het »mij gezegd." — Deze was een paar dagen te voren bij hem geweest. Toen hem nog eens het ontzettende van het geval werd voorgesteld, zeide hij, terwijl hem de tranen over de wangen rolden. »'t Is toch wat, dat de »Heer dat zoo over mij besloten heeft, — en »dat mijn liefste kind, ik had het voor heel »de wereld niet willen missen!"

Op de vraag wat of zijne vrouw nu wel tegen hem gezegd had, gaf hij ten antwoord, dat zij verlangde, dat hij maar weêr thuis kwam, want dat het werk zoo veel leed, en dat zij het niet kon doen of nazien. Dat dit volkomen waarheid was, hieraan behoefde ik geen oogenblik te twijfelen, dewijl ik eenige dagen vroeger van den heer Kantonregter te Heumen vernomen had, dat die vrouw wier handen van de bekomen wonden nog niet waren genezen, zich dáár had aangemeld met verzoek om voorspraak, ten einde haar man maar weder thuis mogt komen.

In den loop van het gesprek werd hem onder anderen ook gevraagd, of hij er bijbleef, dat hij den duivel gezien had, die hem tot dat boos bedrijf had aangezet, en het antwoord was: »Neen Mijnheer! elk mensch in zijn eigen »duivel!" Betreffende den toestand, waarin hij een paar dagen vóór het ontzettend voorval verkeerd had, wist hij zich het volgende te binnen brengen: het was hem toen geweest, bij elken voetstap, dien hij deed, of geheel de wereld met hem zou vergaan. — Hij verhaalde voorts, dat hij korten tijd te veren, eene aanzienlijke partij boomen had verkocht, aan een' man buiten Amersfoort; dat hij, zelf geen genoegzaam aantal hebbende, die boomen gedeeltelijk bij andere boomkweekers had moeten koopen: dat hij gemeend had terstond bij de aflevering geld te zullen ontvangen, maar dat dit echter niet was geschied. Nu had hij zich hevig beangst gemaakt, dat dit geld niet zou te regt komen; en hij, die altijd een eerlijk man was geweest, als zoodanig zijn best had gedaan, en daarvoor bekend stond, nu een schelm zou moeten worden. Van dat oogenblik af had hij zich niet gevoeld, en was hij niet gestemd geweest zoo als anders.

Ofschoon hij zich moeite gaf den naam te bedenken van dien man, buiten Amersfoort, gelukte hem dit niet, en hem werd den raad gegeven, daar zijne hersens ook niet mede te kwellen, dat dit alles wel teregt zou komen. En het is ook teregt gekomen. De bedoelde man zoo als nader gebleken is, woonde echter niet bij Amersfoort, maar te *Achterberg*, eenige uren van *Amersfoort*, doch van *Opheusden* gerekend in dezelfde rigting als deze stad gelegen.

Aan het einde van het gesprek werd hem gevraagd of hij ook aan het een of ander behoefte had; en toen gaf hij de verklaring, dat het hem zulks eene groote opoffering was niet te mogen rooken, daar hij altijd zoo'n liefhebber van de pijp was geweest. Hieraan was echter niet te doen; en omtrent het eten en drinken had hij geen andere wensch, dan om tusschen beiden eens *een bakske koffij* te mogen hebben, daar het hem zoo tegen stond altijd water te moeten drinken; dat was hij zoo niet gewoon. Hij kreeg de belofte, dat deze wensch zou worden vervuld en wij eindigen ons bezoek.

In het laatst van December jl., nogmaals te Tiel zijnde, bleef ik niet in gebreken verdere berigten omtrent dezen ongelukkige in te winnen, waarvan ik sedert niets meer vernomen had. Toen vernam ik, dat de man, wien geen enkel andere misdaad, vroeger door hem begaan, kon worden aangewezen, maar die zich altijd als een nuttig werkzaam burger in zijnen kring, en als een liefderijk en zorgzaam huisvader in zijn gezin, gedragen had, geoordeeld was geworden door krankzinnigheid tot die ijselijke daad te zijn vervoerd. Hij was sinds weder geheel hersteld. Daar men het echter te gevaarlijk rekende, het voorval in aanmerking nemende, om hem, voor als nog, weder in de maatschappij terug te zenden, is man te rade geworden hem vooraf nog eenigen tijd onder behoorlijk opzigt te stellen. Te dien einde is hij gezonden naar Geel, eene plaats algemeen bekend door de vele krankzinnigen, die dáár worden gehuisvest.

Ziedaar hetgeen wij van deze zaak weten, en dat genoeg zijn zal om de vraag te beantwoorden, hierboven geopperd. Zien wij wel, dan levert deze zaak in haar geheel ruime stof op tot eene zielkundige en zedekundige behandeling. Mogt eene bekwame hand zich willen belasten die stof te bearbeiden, wij twijfelen dan geenszins aan haren weldadigen invloed op de zedelijkheid des volks.

(*Bred. Courant.*)

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.